

کتابخانه
دانشگاه تهران

بینش معنوی - ۲۲

نایتله رفاه

مصطفی ملکیان

مهتر ماندگار

مقالاتی در اخلاق‌شناسی

نشر نگاه معاصر

فهرست

- دیباچه ۷
۱. جغرافیای اخلاق‌شناسی ۱۱
۲. درد از کجا؟ رنج از کجا؟ ۱۵
۳. اقتراحیه درباره‌ی معنای زندگی ۳۵
۴. حقیقت، جَعَل، و معنای زندگی ۴۵
۵. بیدلیلی بیمعنایی ۹۷
۶. معنای زندگی در ادیان جهان ۱۱۷
۷. اعلامیه‌ی به سوی یک اخلاق جهانی ۱۳۹
۸. عدالت: سقراط و تراسپاخوس ۱۵۹
۹. عدالت و انصاف، و تصمیم‌گیری عقلانی ۱۹۵
۱۰. عدالت و استحقاق ۲۰۹
۱۱. عدالت و فضیلت ۲۲۵
۱۲. فلسفه‌ی طبیعت از نظرگاه غریبان ۲۳۷
۱۳. اقتراحیه درباره‌ی دین و بهداشت روانی ۲۹۱
۱۴. دائوی فرزاندگی ۳۱۹
۱۵. توجه به واقع ۳۳۳
۱۶. روشنفکری: نمایندگی فرهنگی یا داوری فرهنگی؟ ۳۳۵
۱۷. عقیده‌پرستی ۳۴۱

دیباچه

بنده‌ی پیر خراباتم که لطفش دائم است
ورنه لطف شیخ و زاهد گاه هست و گاه نیست

شاید بتوان گفت که اخلاقی زیستی یگانه راه (به تعبیر مک‌ایوان McEwen) عشق مدام یا مهرورزی جاودانه (enduring love) است. مهرورزی که هم مهرورزی به خود است و هم مهرورزی به دیگران، و مهرورزی که جاودانه است و گسست و انقطاع نمیپذیرد. بدین قرار، اخلاق‌شناسی و کسب معرفت اخلاقی، در واقع، گام گریزناپذیری است که در راه مهرورزی فراگیر و بی‌گسست بر میداریم، یعنی در راه رَفْع (به تعبیر اوگوست کنت Auguste Comte) بزرگترین مشکل حیات بشری که همانا خودپرستی است، از طریق تبدیل آن به همه‌دوستی.

***

همه‌ی مکتوباتی که در این کتاب گرد آمده‌اند به حوزه‌ی مباحث نظری و فلسفی در اخلاق و درباره‌ی اخلاق، یعنی به حوزه‌ی اخلاق‌شناسی (ethics)، تعلق دارند: بعضی به اخلاق تحلیلی، بعضی دیگر به اخلاق دستوری، و بعضی نیز به علم النفس / روانشناسی اخلاقی مربوطند. هم از این رو است که در صدر کتاب مقاله‌ای نوشته‌ام که، به اجمال هرچه تمامتر، مهم‌ترین مباحث نظری و فلسفی در اخلاق و درباره‌ی اخلاق را احصاء و تعریف میکند. دقت در محتوای این مقاله‌ی آغازین جایگاه هر یک از ۱۶ مقاله‌ی دیگر را در مباحث اخلاق‌شناسی روشن و آشکار می‌سازد.

به جز "اعلامیه‌ی بُه سوی اخلاق جهانی"، سایر مقالات مندرج در این کتاب، قبلاً، در جاهای گونه‌گون، انتشار یافته‌اند، و اینک آن جاها:
(۱) "جغرافیای اخلاق‌شناسی" در داروال، استیون، گیبارد، آلن، وریلتن، پیتز،